

Teksti Riitta Kaipainen | Kuvat Eeva Uusitalo

Matkakohteen erityisyyttä etsimässä

Ruoka on matkailun edistämiskeino ja samalla paikan tunnun ilmentäjä.

Ruralia-instituutissa on työn alla vuonna 2021 käynnistynyt hanke, jossa etsitään ja tunnistetaan Saimaan alueen erityisyyksiä ja niistä varsinkin ruokaan liittyviä tekijöitä. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa matkailijoiden paikkakokemuksia ja löytää uusia ideoita tuotteiden sekä palvelujen kehittämiseen ja viestintään.

Kiinnostava yhteensattuma on, että samaan aikaan kun ruokaan liittyviä ainutlaatuisuuksia selvitetään, on vuonna 2023 Saimaan alueelle myönnetty European Region of Gastronomy -titteli vuodelle 2024. Statuksen avulla tavoitteena on nostaa Saimaan alue kansainvälisesti kiinnostavaksi matkailukohteeksi, ruoka keskiössä.

International Institute of Gastronomy, Culture, Arts and Tourism -järjestön vuodesta 2016 alkaen myöntämän tittelin odotetaan houkuttelevan vierailijoita Saimaan alueelle ja vuotta on tarkoitus juhlistaa erilaisilla tapahtumilla ja palveluilla.

World Food Travel Association lausuu ruokamatkailusta: "Food travelling is the act of travelling for a taste of place in order to get a sense of place". Ruoka siis on keskeinen matkakohteen valinnan kriteeri ja sen tehtävänä on kertoa alueesta ja heijastella alueen paikan tuntua.

Suomelle laadittiin ensimmäinen ruokamatkailustrategia vuosille 2015–2020 ruokamatkailun kehittämisen avuksi ja se on päivitetty vuosille 2020–2028. Siinä puolestaan ruokamatkailun määritelmänä luetellaan muun muassa paikallisuuteen ja tarinoihin perustuva maukas ruokailu erilaisissa paikoissa, suomalaisen ruoan tekeminen ohjautti, ruokamatkailuun liittyvät reitit ja tapahtumat, torit, kauppahallit, erikoismyymälät ja niiden ympärille rakennettu ohjelma.

Tuoteteemoiksi ja ydinviesteiksi on nostettu kolme asiaa: 1) Taste of place - Eat local and sense Finland! 2) Pure & Natural - Eat slow and healthy in Finland! ja 3) Cool & Creative - Eat wild and happy in Finland!

Ruralia-instituutissa heräsi kiinnostus ensimmäiseen teemaan, Taste of place - Eat local and sense Finland! Ruokamatkailustra-

Nautintoja kaikille aisteille. Hyvässä ruokakokemuksessa yhdistyvät ruoka, aistimukset, tunnelma, ympäristö ja paikan henki.

tegiassa tätä kuvataan siten, että alueellinen ruokakulttuuri, suomalaisuus ja suomalainen elämäntapa maistuvat. Ruralia-instituutissa haluttiin lähestyä asiaa alueellisesta näkökulmasta mutta käänteisesti: ryhtyä etsimään paikan tuntua (sense of place) ja katsoa mitä ruokaan liittyviä elementtejä se mahdollisesti pitää sisällään.

Hankkeessa on tehty monivaiheista tiedonhankintaa Etelä-Savon alueella. Lähteenä on käytetty kuntien ja alueen matkailun verkkosivustoja (Visit-sivustoja), haastateltu matkailuyrittäjiä ja matkailun kehittäjiä sekä tehty etnografista kenttätöitä.

Tarkoituksena on etsiä ja tunnistaa aineistosta tekijöitä, joista Saimaan alueen paikan tuntu eli erityisyys muodostuu ja edelleen eritellä niistä seikat, jotka tavalla tai toisella kytkeytyvät ruokaan; mitä alueen fyysisestä, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ympäristöstä kumpuaa?

Tavoitteena on, että löydökset auttavat matkailutoimijoita syventämään matkailijoiden saamia paikkakokemuksia, luomaan uusia elämyksiä sekä uutta palvelutarjontaa ja synnyttää sisältöjä Saimaan alueen markkinointiin matkailukohteena.

Hankkeessa järjestetään matkailutoimijoille työpajoja, joissa kerrotaan havainnoista ja annetaan syötteitä löydösten soveltamiseen tuote- ja palvelukehityksessä ja markkinointiviestinnässä. Toimenpiteisiin sisältyy myös itsearviointityökalu, jonka tarkoituksena on johdattaa ja kannustaa toimijoita matkakohteen erityislaatuisuuden omatoimiseen tunnistamiseen. Lisäksi laaditaan kooste EU:n nimisuojuatuotteiden ruokakuvaavuuksista ja niihin sisältyvistä maantieteellisistä erityisyyksistä vertailukehittämisen välineeksi yrityksille.

Hankkeen on määrä olla valmis syksyllä 2023.

SToP – Saimaa Taste of Place. Ruoka paikan tunnun ilmentäjänä ja matkailun edistämiskeinona -hanketta toteuttaa Helsingin yliopiston Ruralia-instituutti. Hanketta rahoittaa Etelä-Savon maakuntaliitto – Euroopan aluekehitysrachasto EAKR vuosina 2021-2023